

д. б. н. Стадниченко А.П., Гирин В.К., Грищук О.С., Костюк В.С.

Житомирський державний університет

**ОСНОВНІ ТРОФОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ THEODOXUS FLUVIATILIS ТА
PLANORBARIUS CORNEUS (MOLLUSCA)**

Встановлено значення основних трофологічних показників для лунки річкової *Theodoxus fluviatilis* (L., 1758) і витушки рогової *Planorbarius corneus* (L., 1758) з р. Тетерів (Житомир), зібраних у вересні - жовтні 2007 р. Основні мірні і вагові характеристики матеріалу дослідження наведено у таблиці 1.

Таблиця 1. Основні мірні і вагові показники *Th. fluviatilis* і *P. corneus*

Вид молюска	Розміри черепашки, мм		Маса молюска, г	
	lim	M ± m	lim	M ± m
<i>Theodoxus fluviatilis</i>	0,8 - 0,9	0,85 ± 0,017	1,2 - 1,9	1,56 ± 0,06
<i>Planorbarius corneus</i>	29,5 - 33	1,4 ± 0,5	4,31 - 6,25	5,19 ± 0,28

Величину середньодобового раціону визначали за А.П. Сушкіною [1], а коефіцієнт засвоюваності корму - розрахунковим методом. Як корм використано: для *Th. fluviatilis* - нитчасті водорості (*Ulotricales*), для *P. corneus* - ряску горбату *Lemna gibba* (L., 1758). Статистичну обробку цифрових матеріалів здійснено за Г.Ф. Лакіним [2]. Отримані результати представлені у таблиці 2. Слід відзначити, що подібне дослідження для лунки дотепер не проводилося. Щодо витушок, то є відомості, котрі стосуються лише одного з трофологічних показників, а саме величини середньодобового раціону [1, 3].

Таблиця 2. Основні трофологічні показники *Th. fluviatilis* і *P. corneus*

Вид молюска	Величина середньодобового раціону, %		Коефіцієнт засвоюваності корму, г	
	lim	M ± m	lim	M ± m
<i>Theodoxus fluviatilis</i>	0,05 - 0,6	0,31 ± 0,06	0 - 2	0,73 ± 0,16
<i>Planorbarius corneus</i>	0,16 - 0,26	1,19 ± 0,27	0 - 1	0,68 ± 0,15

Відзначимо, що гребінчастозяброві (*Th. fluviatilis*) і легеневі (*P. corneus*) молюски різняться між собою за величинами середньодобового

раціону (табл. 2), котрий у других з них у 4 рази більший порівняно з першими. А от коефіцієнт засвоюваності корму у них майже однаковий. У досліджених видів зареєстровано неоднакову реакцію на умови живлення у лабораторії. Так, якщо усі піддослідні лунки споживали запропонований їм корм, то 11% витушок відмовилися від нього взагалі; 78% лунки живилися досить інтенсивно, а серед витушок такі особини становили лише 44%. Наші дані по величині середньодобового раціону витушок відрізняються від наявних у літературі [3]. А саме: для *P. purpura* з тієї ж водойми, але з іншого біотопу, вона виявилася значно меншою. Гадаємо, що це зумовлене сукупністю інших умов навколишнього середовища.

При паразитологічному обстеженні молюсків на зараженість їх партенітами і личинками трематод з'ясовано, що лунки виявились вільними від інвазії, а 22% витушок було інвазовано редіями і церкаріями трематод з родини Echinostomatidae. Усі заражені особини відзначалися вкрай високою інтенсивністю інвазії (100%-ове ураження гепатопанкреаса). Середньодобовий раціон таких тварин виявився у 4 рази меншим порівняно з вільними від інвазії особинами. Подібне відзначене і для інших молюсків інвазованих трематодами, зокрема, для ставковика вухатого *Lymnaea auricularia* (L., 1758) [4]. Значно меншим виявився у них і коефіцієнт засвоюваності корму.

Література:

1. Сушкина А.П. Питание и рост некоторых брюхоногих моллюсков // Тр. Всесоюз. гидробиол. о-ва. - 1949. 1. - С.118-131.
2. Лакин Г.Ф. Биометрия. - М.: Высш.шк., 1973. - 343с.
3. Стадниченко А.П., Гирич В.К. Зрушення показників середньодобового раціону витушки (Mollusca) за інвазії її трематодами // Матер. Міжнар. наук.-практ. конф. «Дні науки - 2005». - Киев: Меганом, 2005. - Т.2. - С.39-40.
4. Василенко О.М. Вплив трематодної інвазії на особливості трофіки ставковика вухатого // Вісн. Житомир. пед. ун-ту. - 2002. - Вип. 10. - С.79-82.